

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
Ju.L6@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2023–1109

Yttrande

Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (SOU 2023:12), Ju2023/00712

Svenska kyrkan är med cirka 5,6 miljoner medlemmar Sveriges största trossamfund och landets största civilsamhällesaktör med verksamhet i Sverige och internationellt. Svenska kyrkan har granskat utredningens förslag utifrån teologiska och etiska perspektiv: vår grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter.

SVENSKA KYRKANS YTTRANDE

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslagen i utredningen.

SVENSKA KYRKANS BEDÖMNING

Kommittédirektivets riktning och ambitionen för Grundlagskommittén att stärka grundskyddet för de demokratiska strukturerna, liksom att stärka skyddet för domstolarnas och domarnas oberoende långsiktigt, är välkomna. I en tid när domstolarnas oberoende hotas i länder världen över, också närliggande sådana, behöver domarnas och domstolarnas långsiktiga skydd säkerställas. Globala strömningar av krympande demokratiskt utrymme behöver noteras och mötas med eftertanke. Den tillitsbaserade svenska traditionen att söka breda riksdagsmajoriteter för grundlagsförändringar kan inte tas för given, och det är därför välkommet med förstärkning av skyddet för att ändra grundlag som ett led i skyddet av demokratin.

Gällande den del av utredningen som specifikt rör Svenska kyrkan konstateras att det inte föreslås några förändringar när det gäller formerna för lagstiftning om trossamfund och grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund. Detta innebär att det även fortsatt kommer att finnas ett konstitutionellt skydd i regeringsformen vad gäller ändringar i lagen (1998:1593) om trossamfund och lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

Det har nu passerat 23 år sedan relationerna mellan Svenska kyrkan och staten förändrades. I sammanhanget är det en kort tid sett till den långa gemensamma historien som i samband med relationsändringen motiverade att staten genom särskild lag skulle ange de ramar inom vilka Svenska kyrkan fortsatt ska verka, liksom att ge regleringen ett särskilt konstitutionellt skydd. De nuvarande normgivningsreglerna syftar till att skydda Svenska kyrkan och andra trossamfund mot förhastade

beslut som inte har ett brett stöd bland en stabil majoritet av väljare. Av lagförarbetena framgår att det särskilda skyddet ger uttryck för att frågan om trossamfunden och deras förhållanden är av stor betydelse ur allmän synvinkel (prop. 1997/98:49 s. 14).

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen, senast så sent som år 2022, behandlat motioner med en begäran om att regeringen ska lägga fram förslag om att ändra lagstiftningen i syfte att förändra relationen mellan Svenska kyrkan och staten. Samtliga motioner har avslagits efter förslag av konstitutionsutskottet som anfört att det inte finns skäl att ta initiativ till vare sig en ändring eller omprövning av relationerna mellan Svenska kyrkan och staten. Motionerna visar dock på att den överenskommelse som slöts mellan Svenska kyrkan och staten i samband med relationsändringen återkommande prövas. Utifrån detta vill Svenska kyrkan *understryka* vikten av att det inte ska gå att förändra relationerna snabbt och lyfta fram det som framhålls i lagförarbetena om att Svenska kyrkans historia och tradition tillsammans med kyrkans faktiska omfattning motiverar att staten genom en särskild lag medverkar till att kyrkan behåller sin identitet och förblir rikstäckande och demokratiskt uppbyggd (se prop. 1995/96:80 s. 23).

Sammantaget ser Svenska kyrkan inte några skäl att förändra formerna för lagstiftning om trossamfund och grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund.

Uppsala den 1 juni 2023

På kyrkostyrelsens vägnar

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Mattias Thalén
Rättschef